

Norsk Bergindustri

Teknisk Byggeråstoffkomiteen
Møte 2/2020, 16. juni 2020
Norsk Bergindustri, Microsoft Teams

Til stede:

Knut Li, Franzefoss Pukk AS
 Ingvild Jørgensen, Kontrollrådet
 Jostein Aksnes, Vegdirektoratet
 Espen Rudberg, Feiring Bruk AS
 Martin Mengede, Franzefoss Minerals AS
 Lillan Uthus Mathisen, Veidekke Industri AS
 Ingar Jensen, Fossens Eftf AS
 Elena Scibilia, NTNU

Fra Norsk Bergindustri: Anita Helene Hall, Njål Hagen og Eli Tho Holen

Referat:		
Sak	Tema	Ansvar
TBK 2020.2.1	<p>Referat fra forrige møte, 28. januar 2020</p> <p>Dokumenter legges ut på Teamsrommet til komiteen, under fanen «filer».</p> <p>Referat gjennomgått, BEAM endres til BIM i sak 12. Innspillmøte flyttes til 23. november. Ellers ingen kommentarer.</p>	Knut /alle
TBK 2020.2.2	<p>Nytt rundt bordet</p> <p>Klima- og miljødepartementet har sluttbehandlet en forskrift om betonggjennbruk, hovedsakelig til vei, gjeldende fra 1. juli. Undervurdert som materiell og synd det ikke brukes mer.</p> <p>https://anleggsmaskinen.no/2020/04/vil-oke-gjenbruk-av-betong/ https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/vil-auke-gjenbruket-i-bygg--og-anlegg/id2695818/</p> <p>https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2020-02-03-510</p> <p>NS13242 omfatter gjenbruk, klassifiserer og deklarerer den type materielle. NB18 går inn mot tilslag til betongproduksjon. Drøftet om komiteen skal jobbe med dette. Med i beskrivelsen at det skal brukes i større grad enn i dag, største utfordringen er å få betongprodusentene til å ta det i bruk.</p> <p>Marit Fladvad har levert dr.grad som nok må inn i standarder etter hvert. Omhandler grove masser. Testmetoder er ikke egnet til å klassifisere grove masser. Man kan endre materielle gjennom en knuseprosess. HVS (Heavy Vehicle Simulator) fullskala testmetodene</p>	Alle

Norsk Bergindustri

	<p>som benyttes i Sverige. https://www.ntnu.no/ansatte/marit.fladvad Oppfordres til å møte opp på disputas.</p> <p>Benoit Loranger dr.grad om Frostsikringslag på NTNU. https://www.researchgate.net/profile/Benoit_Loranger</p> <p>SVV går seg til i ny organisasjon, finne sine roller og hvordan de skal jobbe. Ny runde med bemanning og plassering. N200 og alle håndbøker skal digitaliseres – eget prosjekt. I samme prosess blir det også mulighet til å endre nødvendige revideringer. Blir spennende å se hvordan fylkene fungerer etter hvert. https://www.veier24.no/artikler/hun-skal-ansette-90-nye-i-veiadministrasjonen-for-a-klare-nye-prosjekter/494096 Lav rekruttering til faget så det kan blir vanskelig å få tak i gode folk.</p>	
TBK 2020.2.3	<p>Omfillingsmasser Målet er å få endret bruk av størrelse på grøftepukk, VA-normen gjelder også for andre sorteringer enn 8-11. Inga Rise ved NMBU på Ås skal levere dr.grad i livssyklusanalyse og vurderinger av miljøforhold, i 100 års perspektiv. Testing av ulike sorteringer.</p>	Knut
TBK 2020.2.4	<p>ARA 2020 “Mulig utlekking av alkalier fra tilslagsmaterialer (ARA)” og “Magnetkis i betongtilslag”. Implementering i europeisk standard–RILEM –forprosjekt. ARA-2020, behov for verifisering. 11 forekomster med i prosjektet ARA 8 testmetode. Møte tirsdag 23. juni. Testprogrammet tar 26 uker vil dermed ta en tid før det kommer noen resultater. Børge oppfordret bransjen til å engasjere seg, og det ble drøftet hvordan dette skulle gjøres best mulig, evt orientering på hjemmeside, brev til medlemmer, innlegg på Høstmøtet. Anita informerte om programmet for Høstmøte med tema «Krise». Usikkert ennå om det blir Bergen eller om det blir gjennomført over en dag fra studio i Oslo. Håper eventuelt at folk kan samles rundt i bedriftene å følge dette. Slik det ser ut i dag heller det mot digitalsending. Temaet må inn på Stein i vei 2021, men det er litt for langt frem i tid slik at vi bør noe i mellomtiden for å orientere bransjen. Njål sjekker opp hva, og hvem Børge har sendt ut til. Norsk Bergindustri sender videre til alle Pukk- og grusmedlemmene med oppfordring om å delta etter at komiteen har godkjent innholdet. Brussel mener den franske testmetoden er best, flere bergarter i Norge kan</p>	Njål/Martin/Espen/Lillian/Knut

Norsk Bergindustri

	<p>da falle ut pga for høye alkalieverdier. Det oppfattes at det gjøres for å tilfredsstillere HAS-konsulenter i CEN systemet for syns skyld, men kommer ikke til å bli brukt. Sammenligning av testmetoder blir spennende.</p>	
TBK 2020.2.5	<p>Finstoffprosjekt NTNU m.fl. Ikke alle tester er ferdig pga korona, men det var i forkant gjort flere frostsikringstester. Dustex er benyttet og gitt gode testresultater. De trenger mer tid på konklusjon pga nødvendig testing, mulig oppstart igjen i august. 0/4 uten tilsetningsstoff var kun prøver fra Sarpsborg og Lørenskog som var ganske bra. Ulike tilsetningsstoffer benyttes. Link til de ulike produktene: https://zydexindustries.com/services/road/water-proofing-soil-bases https://www.dustex.net/</p> <p>SSV ønsket at man i dette prosjekter kan se også på kostnader og praktiske løsninger. En ting er hva som skjer i laboratoriet, noen annet er i full skala, så det må nok testes der også. Ikke bare for å se kostnaden, men også hvordan man gjør tilsetningen i praksis. Man må her finne trender og så må man se på om det er mulig å utføre. Franzefoss Minerals venter på å få testet kalkstein. En test tar en uke og det er usikkert når det kan starte opp igjen.</p> <p>Universitetet i Agder (UiA) og Agder Fylkeskommune jobber også med et prosjekt. Se presentasjon under «filer» på Teamsområdet til komiteen.</p>	Elena
TBK 2020.2.6	<p>Stein i vei 2020, evaluering/oppsummering Veldig bra tilbakemelding, ett par unntak ellers mellom 4-5 på en skala fra 1-6. Svarprosent på 23, ønskelig med flere. Litt lav score på befaringen. Innspill til Stein i vei 2021 mottas. Om noen ønsker å delta i programkomiteen er de velkomne, første møte i september sammen med Veiteknisk Institutt. Drøftes på neste møte.</p>	Knut /Anita
TBK 2020.2.7	<p>Nytt fra Standard Norge Knut informerte om sammenslåing av standardene 12620,13043,13139 og 13242, mørtel, ubunden bruk, asfalt og betong. Fremdeles ikke nr på den nye standarden. 16236 skal tilbake inn i produktstandarden. Subkomiteene skal ha møter i juni for å se på sammenslåingen. Møte i Oslo i oktober i CEN/TC154 hvor det blir enighet om standeren skal gå til CEN. Usikker om det lar seg gjennomføre fysisk i Norge pga korona. Ny standard eventuelt neste år. Blir da en ytelseserklæring/deklarere i</p>	Knut/Elena/Ingvild/Espen/Jostein

Norsk Bergindustri

	<p>forhold til en standard. Forenkling for produsentene, Norge har ønsket dette i flere år. Unngår at det er forskjellige kategorier om det benyttes til det samme.</p> <p>Møte vedrørende Standard 16236 på fredag, Ingvild deltar.</p>	
TBK 2020.2.8	<p>Nytt fra Kontrollrådet Se notat til referatet under «filer» på Teamsområdet til komiteen. Ønskelig med informasjon fra Sintef på f.eks. Stein i vei. Anbefales at Norsk Bergindustri tar en sterkere rolle. Tilslagsperson med erfaring innen betong anbefales. Noen bør få kontrollfunksjon av EPD, naturlig at Kontrollrådet tar den rollen.</p>	Martin
TBK 2020.2.9	<p>Bruk av standardfraksjoner, drøfting om veien videre Innspill fra Feiring på Høstmøtet, også drøftet på forrige møte. SVV beskriver noen standardfraksjoner. Utfordring i forhold til tilslagsproduksjoner at det beskrives ulike fraksjoner og ikke blir standardisert. I siste revisjon av N200 er antallet fraksjoner redusert og det anbefales at man forholder seg til noen få enkeltfraksjoner, blant annet 0-90 i forsterkningslag, en masse som er frostmessig bra og man slipper å forkile toppen. Mulig den fraksjonen kan ha egne utfordringer, men det er nå åpnet for det. Konsulenter styrer egentlig alt, avhengig av erfaringen til den som beskriver det, kan være både tilfeldig og misforståelser. Konsulenter bør få bedre opplæring, men det er en tendens til at de ikke møter opp på faglige seminarer. En form for synliggjøring og få ut et budskap om temaet må til, for eksempel reportasje i fagblad. Dette bør komme fra Norsk Bergindustri og ikke en entreprenør. Kan lage en større reportasje med besøk hos en entreprenør, enklest i Oslo-området. Legges opp til reportasje fra Feiring Bruk med Bjørn Mattsson og en fra komiteen. Jostein sjekker også ut hos SVV om det skal publiseres noe fra dem, som f.eks. viktige endringer.</p>	Njål/Espen/Jostein
TBK 2020.2.10	<p>NB 18 Tilslagsmaterialer for betongformål Kapitel 4 begynner å ta form, produksjon og bearbeiding av tilslag. Det har blitt avholdt to arbeidsmøter for å gå gjennom kapitlet. Ikke noe ute på høring foreløpig. Knut representerer Norsk Bergindustri, mens Martin representerer Franzefoss Minerals, fillerbransjen. Tilslagsprodusenter skal beskrive fraksjon til betong, ikke betongsbransjen selv. 0-8 fraksjon i NB18 beskrives med flere ulike begrep. F.eks. 0-4 maskinsand blir omtalt som at det må bearbeides, noe som ikke nødvendigvis er riktig, ubehandlet kan benyttes i betong. Trenger ikke</p>	Knut/Martin

Norsk Bergindustri

	<p>være finstoffredusert for å brukes. Viktig å følge med og være til stede for å sikre hvordan det skal være og at ordlyden blir riktig. Arbeidet som gjøres nå er et utkast til det som kommer på høring og det vil bli mulighet for å komme med innspill. Radoninnholdet er det ikke noe krav å deklare, men betongprodusent kan kreve det. Ikke relevant i all betong. PCR kapittel 7 står det noe om utlekking til vann og jord, kommer i standard, kun teknisk rapport nå.</p>	
<p>TBK 2020.2.11</p>	<p>Eventuelt EPD/PCR</p> <p>Litt usikkert hvordan det går med EPD produksjonen i de ulike bedriftene, viktig å passe på at alle i bransjen gjør likt. Av samme årsak bør det være et kontrollorgan, f.eks. Kontrollrådet. EPD er et budsjett på hva du tror du kommer til å slippe ut. LCA har informert om publiserte PCR på hjemmesiden. Mulig kalkulatoren for bergindustrien må justeres, og det må lages en veileder. SVV vil kreve EPD fra neste år. Co2 pr tonn kreves av enkelte kommuner.</p> <p>NB37 Lavkarbonbetong – ny versjon ute og vi må se på krysspunktene.</p> <p>Njål følger opp kontakten med Merete i Standard Norge for å sikre oss en posisjon i deres utarbeidelser av ny standard.</p> <p>EPD-møte for de som har knyttet seg til Norsk Bergindustris EPD-kalkulator onsdag 17. juni blir utsatt til etter ferien. Transport må det ses nærmere på for å få dettes spesifisert. Vi er i startfasen og erfaringer må høstes. EPD godkjennes for fem år av gangen om det ikke kommer endringer.</p> <p>Kommende møter:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Tirsdag 15. september kl. 10-14. Oslo evt Teams. ○ Innspillsmøte 23. november. Arrangeres i forbindelse med Park- og anleggsmessen på Lillestrøm. https://www.poga.no/ 	